

**การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41**
**A study on academic administration of administrators in schools in Pichit
Province under the Office of the Secondary Educational Service Area 41**

สมยศ คงสิน

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.สายทิพย์ ยะพู

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านทั้ง 8 ด้าน ที่มีการบริหารงานวิชาการสูงสุดลงมา ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวัดประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การนิเทศและการแนะแนวการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการประสานความร่วมมือ การส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนางานวิชาการกับบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ตามลำดับ

คำสำคัญ การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of the study were to study on academic administration of administrators in schools in Pichit province under the Office of the Secondary Educational Service Area 41. The samples were 285 teachers. The data were collected by a set of five-point rating scale questionnaires. Data analysis was done through frequency, percentage, arithmetic means

and standard deviation

The results of the study are summarized below:

The academic administration of administrators in schools in Pichit province under the Office of the Secondary Educational Service Area 41 as a whole was at a high level. Accordingly the highest level eight means were the development process of learning and assessment, curriculum development, promotion of academic knowledge to the community, supervision and guidance education, development of innovative technologies for education and learning centers, development of quality assurance in education, research to improve the quality of education and collaboration to promote the development of academic work with individuals, families, organizations, and other institutions of education.

Keywords: Academic administration, Administrators in schools

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 35) ซึ่งงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญยิ่งของการบริหารการศึกษา เพราะเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการให้ความรู้ เป็นงานหนึ่งที่ตั้งอยู่ในขอบข่ายและภารกิจของการบริหารการศึกษา ที่ประกอบด้วยงานต่างๆ จำนวนหลายงานด้วยกัน การดำเนินงานด้านวิชาการจึงต้องปฏิบัติในลักษณะของการบริหาร ที่เรียกว่า การบริหารงานวิชาการ (สันติ บุญภิรมย์, 2552 : 13)

จากสภาพปัจจุบัน งานวิชาการได้เจริญรุดหน้าไปมาอย่างรวดเร็ว จึงทำให้เกิดสภาพความเหลื่อมล้ำกันมากที่สุด จนเกิดวิกฤตทางด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาในเมืองกับชนบท คุณภาพการศึกษาของไทยมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของอีกหลายประเทศในระดับเดียวกัน เด็กและเยาวชนไทยไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ความสามารถทางวิชาการโดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ไม่ได้มาตรฐาน ขาดการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกจากนั้นวิธีการสอนของครูจะใช้วิธีการบอกความรู้โดยยัดยัดเป็นตัวยัด ไม่ยัดผู้เรียนเป็นตัวยัด จึงไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเผชิญและแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ ซึ่งความด้อยคุณภาพ มีเหตุปัจจัยมาจากความบกพร่องและความด้อยคุณภาพของปัจจัยการผลิตด้านครู ความไม่ทันสมัยของหลักสูตร เนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ได้ปรับปรุงให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตในปัจจุบันและการเตรียม

ยมนตัวเพื่ออนาคต วิธีการเรียนการสอนใช้รูปแบบเดิมๆ เน้นแบบท่องจำ มีการปรับปรุงน้อยมาก เนื่องด้วยขาดแคลนสื่ออุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลไม่ได้มาตรฐาน ขาดระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง และที่สำคัญอย่างยิ่งคือขาดการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาและระดับสูง ผู้บริหารให้ความสนใจกับงานอื่นๆ ของสถานศึกษามากกว่างานวิชาการ ซึ่งเป็นเครื่องบอกเหตุได้ว่างานวิชาการกำลังจะตกต่ำและด้อยคุณภาพ จึงเห็นได้ว่า สภาพปัจจุบันปัญหาของงานวิชาการนั้น หากสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์กรหลักในการจัดการดำเนินงานด้านวิชาการมีจุดอ่อนหรือบกพร่องไป จะเป็นสาเหตุให้ประสิทธิภาพของงานวิชาการด้อยลง และส่งผลต่อประสิทธิผลของงานวิชาการให้ตกต่ำลงไปด้วย หรืออาจเรียกว่าการศึกษาด้อยคุณภาพ การศึกษาคุณภาพต่ำ หรือการศึกษาไม่ได้มาตรฐาน (สันติ บุญภิรมย์, 2552 : 16-20) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดลำดับความสำคัญของภารกิจสถานศึกษาโดยให้ความสำคัญอันดับแรกสุดคือ การบริหารงานวิชาการ (จันทรานี สงวนนาม, 2551 : 140)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบและดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีสถานศึกษาในสังกัดทั้งสิ้นจำนวน 62 โรงเรียน รับผิดชอบการบริหารและการจัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ครอบคลุมพื้นที่ 2 จังหวัดได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดพิจิตร โดยมีจุดเน้นของการพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาที่สำคัญ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระวิชาหลัก เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 4 นักเรียนชั้น ม.1 ทุกคนผ่านเกณฑ์การประเมินสมรรถนะการอ่าน เพิ่มศักยภาพนักเรียนในด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ และด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นหนึ่งในสองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นักเรียนทุกคนมีความสำนึกในความรักชาติ สร้างทางเลือกในการเรียนรู้ที่เน้นให้ประชากรวัยเรียนทุกคนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงลดอัตราการออกกลางคัน ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการขยายผลสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ นักเรียน ครูและสถานศึกษาได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน สถานศึกษาทุกแห่งผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งและผ่านการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งจะเห็นว่าการบริหารงานวิชาการมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาจุดเน้นให้บรรลุประสิทธิผลที่ต้องการ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ประโยชน์ของการวิจัย

เพื่อให้ทราบถึงสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ครูในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 1,006 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีขอบข่าย/ภารกิจ และแนวทางการปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 35-40) ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวง ศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน นิเทศการใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครู เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผล

แต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และ นวัตกรรมการเรียนการสอน ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา คุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. การนิเทศการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของ สถานศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาในสถานศึกษากับสถาน ศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพ ภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบ และกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ จัดระบบโครงสร้าง องค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายใน เพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

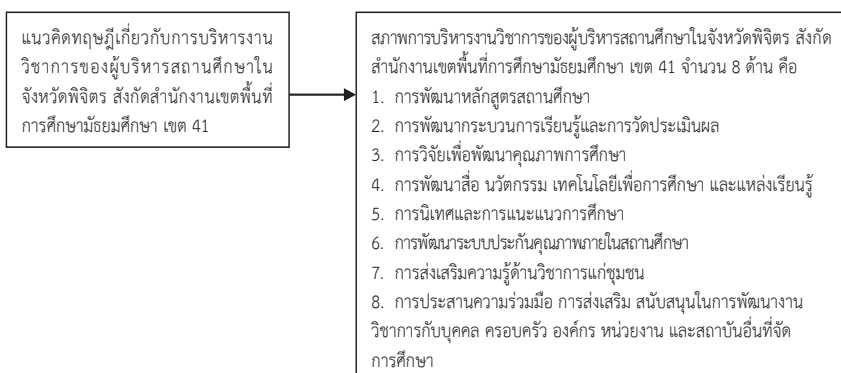
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ การศึกษา สำรวจความ

ต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้
ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่าง
เขตพื้นที่การศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศ และ
ต่างประเทศ

12. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่
จัดการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ สรรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการ
ได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และ
สถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ใน
การจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 41 ผู้ศึกษาเสนอกรอบแนวคิดของการศึกษาได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 1,006 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย และกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนครู
ในแต่ละโรงเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ สภาพการบริหารงานวิชาการ

เครื่องมือที่ใช้ศึกษา

เครื่องมือในการศึกษาค้างนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น
2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้และการวัดประเมินผล 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม
เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ 5) การนิเทศและการแนะแนวการศึกษา 6) การพัฒนาระบบ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 7) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 8) การประสานความร่วมมือ
การส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนางานวิชาการกับบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่
จัดการศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert (1976 : 247) ได้แก่

- 5 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน
ในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ในระหว่างวันที่ 27 กรกฎาคม – 29 สิงหาคม 2558

2. ผู้ศึกษาส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 ฉบับ พร้อมทั้งขอความ
อนุเคราะห์ให้โรงเรียนส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้ศึกษาโดยผู้ศึกษาใส่ซองติดแสตมป์และจำหน่ายซองถึงผู้
ศึกษาไปพร้อมกัน

3. ผู้ศึกษารวบรวมแบบสอบถามที่ส่งกลับมาทั้งหมด แล้วนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ด้วยการแจกแจง
ความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย

และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535 : 23-24) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51-5.00	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ในภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวัดประเมินผล, การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา, การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน, การนิเทศและการแนะแนวการศึกษา, การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้, การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการประสานความร่วมมือ การส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนางานวิชาการกับบุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ตามลำดับ

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อที่มีการบริหารงานวิชาการสูงสุดลงมา 3 อันดับ ได้แก่ 1) การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม 2) การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์, การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ การกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และ 3) การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามลำดับ

3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวัดประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อที่มีการบริหารงานวิชาการสูงสุดลงมา 3 อันดับ ได้แก่ 1) การปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรมให้กับผู้เรียน 2) การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 3) การจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อที่มีการบริหารงานวิชาการสูงสุดลงมา 3 อันดับ ได้แก่ 1) การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา และ 3) การเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน

และสถาบันอื่น ตามลำดับ

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายชื่อที่มีการบริหารงานวิชาการสูงสุดลงมา 3 อันดับ ได้แก่ 1) การส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน 2) การส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 3) การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับ

6. ด้านการนิเทศและการแนะแนวการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายชื่อที่มีการบริหารงานวิชาการสูงสุดลงมา 3 อันดับ ได้แก่ 1) การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา 2) การดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา, การติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา และ 3) การประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ตามลำดับ

7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายชื่อที่มีการบริหารงานวิชาการสูงสุดลงมา 3 อันดับ ได้แก่ 1) การกำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของ สมศ. 2) การจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 3) การประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา ตามลำดับ

8. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายชื่อที่มีการบริหารงานวิชาการสูงสุดลงมา 3 อันดับ ได้แก่ 1) การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาและที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 2) การศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน และ 3) การจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น ตามลำดับ

9. ด้านการประสานความร่วมมือ การส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนางานวิชาการกับบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายชื่อที่มีการบริหารงานวิชาการสูงสุดลงมา 3 อันดับ ได้แก่ 1) การประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับ อุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา และต่างเขตพื้นที่การศึกษา 2) การจัดทำให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา และ 3) การสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ในภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า อยู่ในระดับมาก จากผลการศึกษาดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวัดประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอันเป็นหัวใจหลักของงานวิชาการเป็นอันดับต้นๆ จึงส่งผลให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงานด้านอื่นที่มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 163) ให้ความสำคัญกับงานวิชาการ โดยถือว่าเป็นงานหลักของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ส่วนงานอื่นๆ ถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญรองลงมา และเป็นงานสนับสนุน ผู้บริหารที่ยึดเอางานวิชาการเป็นหลักในการบริหาร และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ จะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ ดังที่ รุจิร ภูสาระ และจันทรา นิ สงวนนาม (2545 : 56) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารด้านอื่นๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกันแต่ก็เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ (2552) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า สมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านคือ ด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นเดียวกัน

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และเป็นกิจกรรมที่เป็นขั้นตอนการปฏิบัติหลายขั้นตอน วิธีการของกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้จะเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร เพราะถ้านำหลักสูตรไปใช้อย่างไม่ถูกต้องแล้วหลักสูตรนั้นก็ไม่มีประโยชน์อะไร เพราะฉะนั้นผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องศึกษาทำความเข้าใจกับการนำหลักสูตรไปใช้ตามบทบาทหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ที่สุด เพื่อให้การใช้หลักสูตรนั้น สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติมา สุวรรณ (2550) ที่ได้วิจัยเรื่องสภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวัดประเมินผล พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ การปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรมให้กับผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งได้มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนโดยผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตร ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญ

ของผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติมา สุวรรณ (2550) ที่ได้วิจัยเรื่องสภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุดได้แก่ การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (5) กำหนดให้ครูสอนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้สถานศึกษาทุกแห่งได้กำหนดให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่างยกระดับคุณภาพของครูผู้สอนด้วยแนวทางต่างๆ เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน การจัดทำนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยใช้กระบวนการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติมา สุวรรณ (2550) ที่ได้วิจัยเรื่องสภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุดได้แก่ การส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาหลายแห่งมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณในการจัดหา จัดซื้อสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จึงทำให้สถานศึกษาได้ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอนขึ้นมาใช้เอง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนไปพร้อมๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติมา สุวรรณ (2550) ที่ได้วิจัยเรื่องสภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

6. ด้านการนิเทศและการแนะแนวการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุดได้แก่ การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวโดยตรง และจบการศึกษาในสาขาจิตวิทยาการแนะแนวที่คอยให้บริการผู้เรียนทั้งด้านการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ จึงทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติมา สุวรรณ (2550) ที่ได้วิจัยเรื่องสภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ด้านการนิเทศภายในมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุดได้แก่ การกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของ สมศ. ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้ถูกกำหนดขึ้นด้วย กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 โดยเฉพาะในหมวด 1 บททั่วไป ข้อ 5 ได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

ทุกปี จึงเป็นสิ่งที่ทำให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องถือปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศรี รัตนศรี (2554) ที่ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่เฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ การ พัฒนาระบบการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา และการ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่นเดียวกัน

8. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการ ดำเนินงานสูงสุดได้แก่ การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ ของสถานศึกษาและที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็น เพราะในปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งได้ให้ความสำคัญกับชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทในการ จัดการศึกษา แต่ในขณะเดียวกันสถานศึกษาได้ปรับบทบาทของตนเองในการขยายเครือข่ายและส่งเสริมความ รู้ทางด้านวิชาการให้แก่ชุมชนมากยิ่งขึ้น ทั้งในรูปของแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และผ่านการจัดโครงการ/ กิจกรรมของสถานศึกษาในโอกาสต่างๆ ที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญมี ก่อบุญ (2548) ที่ได้ วิจัยเรื่องภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนที่ควรได้รับการพัฒนามี 6 ด้าน คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้าน การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เช่นเดียวกัน

9. ด้านการประสานความร่วมมือ การส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนางานวิชาการกับบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มี การดำเนินงานสูงสุดได้แก่ การประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษา และต่างเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันการสร้างภาคีเครือข่าย ทางด้านการศึกษาจะเป็นพลังที่สำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งได้ อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญมี ก่อบุญ (2548) ที่ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้ บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่ควรได้รับการพัฒนามี 6 ด้าน คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการ แนะแนว ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น และ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการ ศึกษา เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน และหาช่องทางในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา และต่างเขตพื้นที่การศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหาวิธีการยกระดับคุณภาพ การส่งเสริม สนับสนุนการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพและมาตรฐานมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการหากลยุทธ์ในการธำรงรักษาคุณภาพการดำเนินงานไว้ และใช้กลยุทธ์แก้ไข ปรับปรุงพัฒนางานที่ลดประสิทธิภาพการทำงานลงหรือต่ำกว่ามาตรฐาน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการประสานความร่วมมือ การส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนางานวิชาการกับบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
4. ควรศึกษาถึงบทบาทของสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับการสร้างเสริมและพัฒนากการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **ขอบข่ายงานของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บัณฑิตพอยท์.
- จิตติญา ดอนสำราญ. (2550). **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2**. (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. เลย.
- ฐิติมา สุวรรณา. (2550). **สภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1**. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

- บุญมี ก่อบุญ. (2548). **ภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. สกลนคร.
- เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ. (2552). **การศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร.** (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- รุจิร ภู่อาระ, และจันทราณี สงวนนาม. (2545). **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- สมศรี รัตนศรี. (2554). **ภาวะผู้นำกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ลพบุรี.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **การบริหารงานวิชาการ.** นนทบุรี: ไทยร่มเกล้า.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.** กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- Likert, R., and Likert, J. (1976). **New way of managing conflict.** New York: McGraw-Hill.